١٢٨٣–ՋԻԼԻՓՃԻ–١–ԱԼԱԹՈՒՐԳԱ

ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ–6–ԱՊՐԻԼ–1867

ՕՆ ՊԵՏՐՈՒՆՃԻ ՍԵՆԵ–ՆՈՒՄԵՐՈ–689–ՃՈՒՄԱՆ ԷՐԹԷՍԻ–25–ՄԱՐԹ–1867

ՄԷՇԿՈԽԱՑԸ

ՀԱՎԱՏԻՍ

Իշ տող Մէջնուագը Հոմարոս։ Հէր հոգիեա ճաշ մասա էրթէսի կիւնէրի տաղթրյանճագ տրը։

Սէնէսի բէշլին օլարագ . . . 140 ղարուշ.
Ամիսը այրաղը քէսիլիք . . . 70 „
Իշ այրաղը քէսիլիք . . . 40 „
Մէջ պիր նումէրոսու . . . 3 „

Տաշարարան իշլուն պէհէր նումէրոսու փոխթանմանէ նիզամը մուճիպլինէ իւճրէթ ալնուճաղը խատուէթէն պէյան օլունուր։

Իլանաթրն պէհէր սրբաղը պիր տէֆալիգ 3 ղրշ.
Իքի տէֆա իշլուն պէհէր տէֆասընա . . 2 „
Իւչ տէֆա իշլուն պէհէր տէֆասընա . . 1½ „
Իւչ տէֆասան զիատէ օլան, վէ ղայէթ ուզուն ի լանաթի իշլուն այրընճա բաղարլրիգ օլունուր։

Տաշարարասան կէլէն մէքթուպ վէ իլանաթրն բօսթա մէհասիպիլէրի։ կէնտիրէկլէրին իւղէրինէ ալ տուրզուս ապա մահսուսի պէյան օլունուր։

ԱՄԱՍԻՈՒՄԻ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷՔ ՄԷՎԱՏԸ ԵՆԷՓԻԱՅԸ ՍԷՅՐԻԲԷՅԻ ՄԻՒԹԱԼԻԳ ՊԱՏԱՐԱԳԻԿ

ՊՕՐՍԱ 1867	Մարթ 20
Լօնտրա 5 այ վասէ	
Մարսիլիա „ „ „	
Փարիս „ „ „	
Նարօլի „ „ „	
Ճէնովա „ „ „	

ԹԷԼԷԳՐԱՖ ԽԱՊԵՐԼԷՐԻ	
Բարիս . 29 Մարտ գօնսոլիտէ	30 70—30 65
Լօնտրա . 30 „ „	29 5/8—29 7/8
Բարիս . 1 Ապրիլ „	30 75—30 80
Լօնտրա . 2 Ապրիլ „	28 7/8—30 3/4
Բարիս . 3 „ գօնսոլիտէ	29 80—2 70
Լօնտրա 4 „ Գօնսոլիտէ	28 7/8—29 1/8

ՄԷՍՔԻԹԻՔԵԱԹ	Բաղար էր՝ Մարթ 20	Սալը 21	Շարշամպա 22	Բէնիշէմպէ 23	Ճումա 24		Ճումա էր 25
Մէէճիսէ վրա Ղրշ.	104 20	104 20	104 20	104	104	104	104
Տէյունաթը ումումի. յէ թահվիլաթը 100 սառէտ Ինկիլիզ եալուս 110 սառէտ վրայի Օսմանլին պէհէրի ֆայիզի ալնմը։	32 11	32	31 38	31 32	31 26	31 22	

ԱՍԻԹԱՆԷ 25 ՄԱՐԹ

ՇԱՐԳՏԱ ՇԱՐԳ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Պու մէսէլէ մէյանա չըգալը էբէյլի վագթ օլսուս, իսթիսատէ պէօյլէ շէյ եօգուսաբ տէյլ ինքեարը իմանիք, եավաշ եավաշ Լէրսբանին ըէսմի էվրագընատա պու մէսէլէնին իսմի վէրիլմէյէ պաշլատը, սօղրա քեաֆֆէլի ղաղէթալարտա, տահա սօղրա գրալչա վէ իմբէրատոր ՆուԹգլարընատա, Նիհայէթ սարը վէ մավի քիթապ տէնիլէն Թահրիրատը բէսմէյէ մէճմուսարընատա, պու մէսէլէնին հէր ըրգգը կէօրիւլտիւ, իշլէթիլտի, վէ աղնաշըլը։

Պապը Լէոնին պու մէսէլէ իլէ մէշղուլ պուլունուղտա, քեաֆֆէլի տուէրը մուատզամա էյլէնիլէրինին կէրէք շիֆահէն վէ կէրէք Թահրիրէն պու մէսէլէ հադգընատա իսԹարատի խոյէալիքէրի, վէ խյէմէքտէ օլսուգտարը քիմսէսէն մէսմուր օլմատըգընատան, շիմոի հիշ շիւպհէ իսէ մէյիդ քի պէօյլէ պիր մէսէլէ մէյանատա օլմասան, վէ պու մէսէլէ մանղա պուրատատա վէ քէնտի էլմիզատէ պուլունմասան, իմոի Շարգ մէսէլէսի շիմոի շիւպհէսիզ Շարգատա վէ քէնտի էլմիզատէ սիր

Նէտիր էօյլէ իսէ պու մէսէլէ, պաշգա պիր շէյ տէյիլ իլլա միւլքիմիզնէն մեզհէպ սօղրա քեաֆֆէլի ղաղէթալարտա, տահա սօղրա գրալչա վէ իմբէրատոր ՆուԹգլարընատա, Նիհայէթ սարը վէ մավի քիթապ տէնիլէն Թահրիրատը բէսմէյէ մէճմուսարընատա, պու մէսէլէնին հէր ըրգգը կէօրիւլտիւ, իշլէթիլտի, վէ աղնաշըլը։

Պու պահարմըզըն սահիհ օլսուղունա պիր իսպաթ տախի. Լէսլիթանէտէ մուգիմ Ինկիլիզ սէֆիրի Լորտ Լայրնէն, Ինկիլիթէրրա Մէխի վէքիլատը պուլունան Լորտ Տէրպիյէ եավարը պիր գրիթա նամէի բէսմի տիր քի Ինկիլիզ Բարլամէնթի մէճլիսինէ տախի իսպաղ օլունմաշ տուր։ հէր մէգալէտէն էվվէլ պուշնուն Թամ Թէրճիմէսինի պէր վէճնը աթի տէրճ իսէրիզ։

Լորտ Լայնսպան Լորտ Տէրպիյէ։
Իրաալ. Էրիանէ 6 մարթ.
Վ՝ի–սի–լ. Լորտ 14 մարթ.
Միլրտ.

«Մէմալիքի Օսմանիյէնին ահվալը տախիլյէսի հադգընատա, պու այրն (մարթըն) իւչինատէ Սատրազամ Սալի բաշա հաղրէթլէրի իլէ պիր ուզուն վէ միւհիմ միւքալէմէտէ պուլունուր։ Օսմը հաղրէթ սէտարէթքէնտէի պանա չէօյլէ Թէէմին էթտի քի, սալթանաթը սէնիյէնին չիմոիքի վիւքէլլայը, միւմքին մէրԹէպէ աղ պիր վագԹատա ըսլահաթը միւհիմմէնին իճրասընա ճիւմլէթէն գարար վէրմիշլէր տիր, վէ պու ըսլահաթըն էն պաշը մատատէլէրինէն պիրիսի, տէվլէթը Լէհիսէնին ԽրիսԹիյան Թէպասէրինին ըսլահը հալլէրի, պունլարա տէվլէթ մէմուրիյէԹլէրի գաբուլլարընին աշրմասը վէ խուսուսի իսէ շու Խալամ իլէ ԽրիսԹիյան պէյնինտէ օլան ֆէրգի պիւԹիւն պիւԹիւնէ գալարընմագ տրը, քի պէօյիւք բայը չօգատան պէրու գանուն գալարընմըշ խսէտ հալա իճրատա մէվճուտ օլուպ տիրմիքսիզլիք վէ էմնիյէԹսիզլիգի մուէսսէսէնին պագի էթմիշ տիր։ Բէզալիք շուսոն կիւնէրտէ, մէճլիսի վաղայը տէքեամը տալգսէյէ իւչ եէնի ԽրիսԹիյան աղա իլավէ գըրընաղընը, պիր պաշգա ԽրիսԹիյանին եանի ԼրիսԹիա ՊալԹաճինին մանյէ մուավինի վէ պանգա նաղընը նատպ օլունուզունու տախի զամանը հաղրէթը Սատրազամի պիղէրէ խատսէԹէն Թէպլիղ խուսուս, միւշարալէյհ հաղրէթլէրի պուշյուրատուրը քի, հէնիւզ պու պիր պաշլանկիճ տրը վէ պունուն արգասընատան ԽրիսԹիյանլարը տահա շէրէֆլի վէ մուհիմ մէմուրիյէԹլէրէ նատպը տախի վուգուտա կէլէճէք տիր։

«Պունատան մատատա, վիլայէԹ ուսուլինի տահա զիատէ Թէվսի իմմէք նէսէԹինատէ պուլունուլուպ, պու ուսուլ պիր գաշ վաղէքիք օլան էյալէԹլէրի պիր վալիսէ պիրէշիրմէքտէն իպարէթ տիր։ պունլարտա ապա օլունճագ մէճլիսլէրատէ, ԽրիսԹիյանլարը տախի տահէն վէրիլէրի օլմասը իչուն լազըմ կէլէն Թէտապիրէ Թէշէպպիւս օլունճագ տրը։ վէ ահալիլէրի ԽրիսԹիյան օլան էյալէԹլէրին վալի մուավինլէրինին ԽրիսԹիյանատան օլմասը տախի մուգարրէր տիր։

«Օսմը հաղրէթը սէտարէթքէնտէի Թէքբար իսատպ, 1856 խատԹը Հիւմայունու ահքեամը մուճիպինճէ էճնէպի Թէպասէրինէ տախի միւլք սահիպի օլմագ սէբեպ ՀէյէԹի վէրիլէճէյինատէն, էվվէլ քէնտի պէյնէրինատէ պու մատատէյ պիր գարար վէրիսի Պապը Լէոյ ինա իսլէմէյէրի իչուն քեաֆֆէլի տուէլը էճնէպլիյէ սէֆիրլէրինէ նուԹպար կէօնտէրմիշլիմ, տէտի։

«Նիհայէթ Սատրազամ հաղրէթլէրի քէլամէրինին շու վէճն իլէ խիԹամ պույուրատուրար. կէրէք Փուատ բաշա հաղրէթլէրի վէ կէրէք Ֆուատ բաշա հաղրէթլէրի վէ կէրէք ԽրիսԹիյան մէմուրլարը տախի պէօյլէ օլաճագտա, մէմուլ օլունան ըսլահաթ երինէ հասրլ օլամատըգտան մատատա, տահա ղիատէ մախլուԹիյէԹի մուճիպ օլաճաղը պիղճէ շիւպհէսիզ տիր. իմոի պունատան պէօյլէ պէօյիւք վէ քիւչիւք հէր մէմուրիյէԹին, իսԹէր Խալամ օլսուն իսԹէր ԽրիսԹիյան, էհլ իւ էրսպապնա վէրիլմէսի, վէ Թաալիւգաթ գայրըմագտան սարֆը նազար օլունմասը, պու տուր պիղճէ ըսլահաթը տահիսէ։

ՄէմուրիյէԹ վատ պույրուլան, վէ մէմուրիյէԹտէ իսԹիխատամ օլունճաղլարը պիրիսի տախի պիղիզ, եանի պիղ պու պահսը եազան ճէիզլէրի պու ճիւմլէ իլէ, էկէր միւլքէ վէ տէվլէթէ պիր հիւսնիւ խրզմէԹ իսրաղ իսէմէյէճէքսէք. գօ պիղ զարուրէԹտէ գալարամ, վէ պիղնտէ իսԹիխատամ իԹմէսինդէր. միւլքիւն հէր ումուրու տիրայէԹլիւ վէ համիյէԹլու էլէրէ կէչիպ տէ, միւլք ումումէն ըսլահ օլաուզ կիպի, պիղիմ կիպի զարուրէԹ չէքէնէքէ տախի օ սայէտէ պաշգա եիւզտէն տախի պիր իսԹիֆատէ վէ տէֆքը զարուրէԹ իսէպիլիրլէր։

Պիր մէմուրուն իւղէրինտէ օլան հէր բիւԹպէ, հէր նէրսան, հէր շէրիա, պիր խրզմէԹ ճէվապ վէրմէղէ, քաֆիշահնա վէ վէԹանընաահիհէն խրզմէԹ իսէն, գան ատօքէն եա ճան ֆէտա իսէն, պաշգա նէ իլէ լիֆԹիխար խրիպ, միմԹաղլուլ ագրան վէ էմնալ օլապիլիր. իմոի ատապէԹ վէ հագգանիյէԹ իլք էվվէլ օ ատապէԹ վէ հագգանիյէԹին իճրասընա մէմուր օլանլարըն եախսա օլաճագլարըն իւղէրինտէ կէօրիւլմէլի տիր. պէն պիր ատապէԹ վէ հագգանիյէԹ մահսուլու օլմալը յըմ քի, պէնտէն հասրլ օլաճագ մահսուլ տախի պու Թօխսումուն մէյլէսի օլսուն պէն իլԹիմաս. իսԹը, եա Թավսիյէ մահսուլու իսէմ, պէնտէն եանի պու Թօխսումուն հասրլ օլաճագ մահսուլ տախի պաշգա պիր շէյ օլմայըպ, մաԹլուպ օլունան ըսլահաթ մէյվէսի եինտէ կէօրիւլմէղ զամանը իսէրիզ։

Իմոի պիղճէ ըսլահաթըն էն պաշը վէ էն միւհիմ քէօշէսի պու տուր Եանի կէրէք Խալամ վէ կէրէք ԽրիսԹիյան, պունատան պէօյլէ ինԹիխապ օլունճագ մէմուրինտէ ֆէվգէլատէ հարիգիւլ ատտէ պիր արգաթ։

Պու խուսուսատա էֆքէարը ամմէ կէրէք Խալամատան, վէ կէրէք ԽրիսԹիյան մէմուրլարը տախի պէօյլէ օլաճագտա, մէմուլ օլունան ըսլահաթ երինէ հասրլ օլամատըգտան մատատա, տահա ղիատէ մախլուԹիյէԹի մուճիպ օլաճաղը պիղճէ շիւպհէսիզ տիր. իմոի պունատան պէօյլէ պէօյիւք վէ քիւչիւք հէր մէմուրիյէԹին, իսԹէր Խալամ օլսուն իսԹէր ԽրիսԹիյան, էհլ իւ էրսպապնա վէրիլմէսի, վէ Թաալիւգաթ գայրըմագտան սարֆը նազար օլունմասը, պու տուր պիղճէ ըսլահաթը տահիսէ։

ՄէմուրիյէԹ վատ պույրուլան, վէ մէմուրիյէԹտէ իսԹիխատամ օլունճաղլարը պիրիսի տախի պիղիզ, եանի պիղ պու պահսը եազան ճէիզլէրի պու ճիւմլէ իլէ, էկէր միւլքէ վէ տէվլէթէ պիր հիւսնիւ խրզմէԹ իսրաղ իսէմէյէճէքսէք. գօ պիղ զարուրէԹտէ գալարամ, վէ պիղնտէ իսԹիխատամ իԹմէսինդէր. միւլքիւն հէր ումուրու տիրայէԹլիւ վէ համիյէԹլու էլէրէ կէչիպ տէ, միւլք ումումէն ըսլահ օլաուզ կիպի, պիղիմ կիպի զարուրէԹ չէքէնէքէ տախի օ սայէտէ պաշգա եիւզտէն տախի պիր իսԹիֆատէ վէ տէֆքը զարուրէԹ իսէպիլիրլէր։

Պիր մէմուրուն իւղէրինտէ օլան հէր բիւԹպէ, հէր նէրսան, հէր շէրիա, պիր խրզմէԹ ճէվապ վէրմէղէ, քաֆիշահնա վէ վէԹանընաահիհէն խրզմէԹ իսէն, գան ատօքէն եա ճան ֆէտա իսէն, պաշգա նէ իլէ լիֆԹիխար խրիպ, միմԹաղլուլ ագրան վէ էմնալ օլապիլիր. իմոի ատապէԹ վէ հագգանիյէԹ իլք էվվէլ օ ատապէԹ վէ հագգանիյէԹին իճրասընա մէմուր օլանլարըն եախսա օլաճագլարըն իւղէրինտէ կէօրիւլմէլի տիր. պէն պիր ատապէԹ վէ հագգանիյէԹ մահսուլու օլմալը յըմ քի, պէնտէն հասրլ օլաճագ մահսուլ տախի պու Թօխսումուն մէյլէսի օլսուն պէն իլԹիմաս. իսԹը, եա Թավսիյէ մահսուլու իսէմ, պէնտէն եանի պու Թօխսումուն հասրլ օլաճագ մահսուլ տախի պաշգա պիր շէյ օլմայըպ, մաԹլուպ օլունան ըսլահաթ մէյվէսի եինտէ կէօրիւլմէղ զամանը իսէրիզ։

Իմոի պիղճէ ըսլահաթըն էն պաշը վէ էն միւհիմ քէօշէսի պու տուր Եանի կէրէք Խալամ վէ կէրէք ԽրիսԹիյան, պունատան պէօյլէ ինԹիխապ օլունճագ մէմուրինտէ ֆէվգէլատէ հարիգիւլ ատտէ պիր արգաթ։

Պու խուսուսատա էֆքէարը ամմէ կէրէք Խալամատան, վէ կէրէք ԽրիսԹիյ-

յանտան, հիւքիւմէթէ խայլը զէվաթը միւհթէրէմէ իպրաղ իտէպիլիր. վէ լիսանը խալգ լիսանը հագգ տէնիլէն սահիհ իսէ, պուռնատա բայէթ օ-լուռնմասը միւլթէզէմ կէօրիւռնիւր. իլէրուսէ պու մատտէ իւզէրինէ թէքբար կէլիրիզ։

Ամերիգա վէ Ռուսիա.

Ռուսիա տէվլէթինին Ամերիգայը Շրմալիսէ, պիր թէրաֆը Ինկիլիզին Գանատա էյալէթի, պիր թէրաֆը պահրը Միւնէհէմէտ, եանի ասնմուշ տէնիզ. պիր թէրաֆը Ամերիկա վէ տիկէր թէրաֆը պէօյիւք Օգիանուս իլէ միւհիթ օլան, վէ Ռուսիա Ամերիգայը թէմամյէ օլուռնան վասի գըթայը պու տէֆա եէտի միլիոն տօլար իլէ, մէմալիքի միւճթէմէայը Ամերիգա ճիւմհուրինէ սամիմշ պոռուզուս մալիմ տիւր, պու մատտէ Ամերիգանըն սէնատօ մէճլիսինէ գօնմուշ օլաուզուռնատան էլպէթտէ գապուլ օլուռնուր զանն իսէրիզ։

Պու գրթա զայէթ վասի իսէ տէ, աշրը սօուգ օլուպ, ինսան թահամ միւլ իսէր պիր արաղի օմասըղընատան, տէրուռնինտէ բէք աղ սէքէնէսի վար, վէ պուռնարընատա նէ ճինս ինսան վէ նէ մէզհէպտէն օլուռգլարը մալիմ օլմայըպ, էքսէրիա եապանի իթիպար օլուռնուրլար, պու արաղինին ահալիսի տէնիզտէ վէ գարատա ավճրըզ իթմէքտէ օլուպ, էն զիյադըմէթ քիւրքլէր պուրատան կէլիր. Ռուսիա պուռնարատան վէրկի ալըպ, էրէյի իրատ հասըլ իսէրտի, վէ պուրալարը Ռուսիանըն օլուռզուռնա պուռնատան պաշդա պիր ալամէթ տէ եօղուռտու։

Պու ճիւմլէ իլէ պէօյէ պիր վասի արաղայի Ռուսիանըն Ամերիգայա թէրք իթմէսի բէք տէ պօշ, եախօտ եէտի միլիոն տօլար թամամը իշխուն օլմամալը տըր։

Ռուսիանըն, Ամերիգա ճիւմհուրու իլէ պիր գաչ սէնէտէն պէրու կէրէկի կիպի սրդը ֆրդը օլուռգլարը քիմսէ-տէն մէսթուր տէյիլ տիր. ալէմ էօյէ քէշֆ իթմէքտէ տիր.բի, պիր կիւն պու իքի տէվլէթ պիրլէշիպ, իլք էվվէլ Ինկիլիզէ պիր զարպը տէսթ կէօռ-թէրէճէքլէր տիր, չիւնքի իքիսինին տասի Ինկիլիզէ պէօյիւք զարաղլարը վար տըր. վէ տօղրուսու պու իքի պէօյիւք տէվլէթ էլ էլէ վէրտիքլէրի հարատէ, պուռնպարա քիմ գարշը կէլէ-պիլիր, ագըլ էրէր շէյ տէյիլ տիր, շա-գատարը բէք աշքիքեար տըր քի, Ռուսիա իլէ պիրլէշմիշ Ամերիգա, եախօտ Ամերիգա իլէ պիրլէշմիշ Ռուսիա, հէ-մէն պու տիւնեանըն արաղիճէ իւչատ պիրի գատար շէյ օլուպ, էօթէ թէ-բրաֆտա քեաֆֆէյի տէվլէթլէր պիրլէշէտիր պուռնարընատան ճէատամէթինէ եէ-թիշէմէզլիր։

Ինկիլիզին պիր միւատէթատէն պէ-րու թօվ տուրուպ հիչ պիր շէյէ գա-ըրշմամասը, վէ լանէնգաթի տօնանմա-սընա վէ ասքէրինէ թագվիյէթ վէր-մէսի, պու միւլահազայա համլ օլուռ-նուր, մազալահու թասալա կիւն օ-լուր պու թասավիսուր վիճուտու իճ-բրայա կէլէպիլիր իսէ տիւնեա ալթ իւսթ օլուպ, էսկի ուսուլ վէ բօլշէվի-գանըն իշլ վէ թօղու տասի գալա-մաղ. պու իքի պէօյիւք տէվլէթին իթթիֆագը շիմտիսէն Ռուսիանըն պաշը իւզէրինէ գրլ իլէ ասըլը պիր Տամոգլէս գրլաճը տըր, վէ Ռուսիա-յա աղ զայլէ աղ էնտիշէ վէրմէյիպ, Ռուսիայա օլան պաղը մէմուլին զայրը մէյլէր վէ թէվճիւհլէր տասի պու կիզի սէպէպէ համլ օլուռնուր։

Ռուսիան մապէսի.

Պու էսնատէ Տէվլէթը Ալիսէնին նաղարը արդդաթը Ռուսիան հուտուսի իւզէրինատէ օլուռզու ճիւմլէյէ մալիմ տիւր, պուռնուն իլէ պէրապէր Ռուսիանիլէրին տասի Կիրիա վէ ասրը Ադ տէնիզ ասալարընը էլէ կէթիրմէք վէ Ռումէլիտէն տասի պիր իքի էյալէթ ալարագ, Թէվֆիի տայրէի միւլք իթմէք սէվլուասընատա պուլուռնուգլարը տասի քիմսէտէն մէսթուր տէյիլ տիր։

Պէօյէ պիր մէսէլէ չօգտան պէրու Տէվլէթը Ալիսէ իլէ Ռուսիան պէյնին-տէ պիր պէօյիւք ճէնկէ գարար վէրէ-պիլիրտի, վէ պէօյէ պիր ճէնկին նէ-թիճէսի տէ, պիր իքի հաֆթատա Ռուսիան մէմալիքինին քեամիլէն Օս-մանլըատան զապթ օլմասը օլաճաղը, քէշֆ օլուռնմագ պիր մատտէ տէյիլ ի-սի։

Լաքին Իւրոբա բօլշէթիգասընընն տասի Օսմանլը յա պու տէրէճէ բուսա-սաթ վէրէմէյէճէյի քէզալիք աշքիքեար ի-սի. պուռնատան մատտա պիւթիւն Իւրոբանընն Ռուսիանիսթանա նէ տէրէճէ թէվէճճիւհ կէօսթէրէճէյի, նէ գատար սիլահ, միւհիմմաթ, ագճէ վէ կէօնիւլ-լիւ կէօնտէրէճէյի, Կիրիա նումունէ-սի իլէ քէշֆ օլուռնապիլիրտի։

Իւրոբանընն նիչին Ռուսիանա պու տէրէճէ թէվէճճիւհ կէօսթէրիյօր օլուռզուռնուն ասրլ սէպէպինի արա-մագ, շիմտի պիրզ լաղըմ տէյիլ տիր, պու պապտէ տըրդաթսըղըզ եախօտ իհմալ իլէ նիչէ գըսմէթլի վագըթլար ղայ օլուռզուռնու ֆագաթ քէմալը թէ-էսսիւֆլէ զիքը խտէրիզ. հէր նէ հալ իսէ, շիմտի պու հայէթատ, Տէվլէթը Ալիսէնին իթթիֆաղ իտէճէյի բօլ-թիգա, սիւրէթը թէտաֆիիտէ պու-լունմագ տըր վէ տէյիլ թէտարրիզլի-տէ, եանի քէնտի միւլ քիւնիւ մա-հաֆազա իթմէքլի տիր վէ տէյիլ Ռու-նանա հիւճիւմ։

Պու թէտաֆի հէմ բօլշէթիգա թէտ-պիրինէ միւհթաճ ըտը, հէմ տէ ասքէր գուվվէթինէ, համտ օլուռն մու-վաֆֆագիյէթը հաղրէթը Շէհրիյարի իլէ վիւքելլը հաղրէրէնին ֆէթանէթը ֆայիգէսի իլէ պուռնուն էքիսինէ տէ տէսթրէս օլուռ։

Պիւթիւն Ռումէլի գրթասընընն, պիր թէրաֆը Ուլահ Պուղտան Սրբպ վէ Գարատաղ, վէ պիր թէրաֆը տասի Ռուսանիսթան տը. կէչէն սէնէնին իպթիտասընատա պու տէօրթ ուֆուգ-տան տասի տէվլէթը Ալիսէ իւզէրինէ գաթը խուսուսմէթ պուլութլարը գալարբրմագտա իսի. օ վագրթ տէվ-լէթ իւչ օրտու թէրթիպ իթտի, պի-րի Ռուսանիսթան թէրաֆընա, պիրի Սրբպ վէ Գարատաղ, վէ պիրի տասի Ուլահ Պուղտան թէրաֆընա. Պու թէտապիրի իհթիամթիսէտէն սօղրա, տէվլէթ նէ եաբտը եաբտը, Ուլահ Պուղտանը, Սրբպը, Գարատաղը խօշ-նուտ իթտի. վէ պու թէրաֆլարտան պուլութլար բարալանրպ, հավա ա-ջըլտը, վէ պիր ղայէ վէ էնտիշէ գալ-մատը. շիմտի գալտը եալընըզ Ռու-նանիսթան թէրաֆը վէ Ռուսանատան թահրիք օլուռնան պիր իքի քիւչիւք է-յալաթ ղայէսի։ Կէրէք մուգատ-տամա Ռուսանիսթան թէրաֆընա թայէին օլուռնան օրտու. վէ կէրէք տիկէր լուզումա գալմայան իքի օր-տուռնուն միւֆրէզէ ֆրդգալարը, խու-սուսի իլէ սէրտարը էքրէմ միսիլ իւ գօմանտարը շէճաէթշիար մայէթինտէ օլուռգլարը հալտէ, Ռուսանիսթան թէրաֆընը մուհաֆազասընա տասի քեաֆի տիրլէր. պու ճիհէթլէ պիզ-լեր պու թէրաֆատան տասի նէ պիր գօրգու կէօրիւրիւղ նէ տասի Ռուսա-նա իրանը հարպ իթմէյէ պիր իհթիաճ. վէ պուռնու պէօյէ եաղմամբզատան միւ-բատ պաշդա պիր շէյ տէյիլ տիր, իլա պու մատտէ իւզէրինէ շիմտիսէտէք է հը ֆէսատ վասէթասը իլէ նէջը օ-լուռնան վէ պուռնատան պէօյէ տասի նէջը օլուռնաճագ արաճիֆլէրին քեաֆ-ֆէսինի պօշա չըգարմագ, վէ պուռնա-ըրն ֆօնտօրարա, ասղուսիթայա, վէ մուամէլաթը սայրբէյէ օլան ֆէնա ֆէ-նա վէ զնանը թէ'սիրլէրինի մահվ իթմէք։

Պուռնա պիր պէօյիւք իսպաթրմրզ տա վար։ Պուռնատան պէօյէ շիւսպհէ-սիզ տիր.բի, Ռումէլիտէ վէ Ռնատաօ-լուտա միւլքիւմիւզիւն տիւշմէնլէրի-նին հագգընատան կէլմէք, սիրահ վէ ասքէր գուվվէթինտէն զիատե ըսլա-հաթ գուվվէթի իլէ հասըլ օլաճագ տըր, պու պիր ինքեար օլուռնմազ գա-զիյէ տիր։ Իւրոբա տէվլէթլէրի Ռու-նանա վէ սայրը տիւշմանլարա մէյատան վերմէք իսթէյէիտիր, գալգըպ պու գատար շիտտէթ վէ պու գատար սիւ-բ'աթ վէ իպրամ իլէ պու իսլահաթը Պապը Ալիսէն մաթլուպ իթմէզլէր ի-սի. պու պիր աշքեար նըշանէ տիր.բի, Տէվլէթը Ալիսէնին թէմամիյէ-թինէ տօգուռնուլմայաճագ, վէ պու թէմամիյէթէ տօգուռնուլմատըղը կի-պի, խէվֆ իւ ֆիթնուրա կիրիֆթար օ-լաճագ հիչ պիր շէյ գալմայըպ, հաթ-տա էնգարիպ զուհուրու մէմուլ օ-լան, ըսլահաթը տահիհէյի միւթէնէ-վիյէ իլէ ֆէվգէլատէ մամուրիյէթ վէ սատտէթ գաբուլարը տասի եագընտա քիւշատ օլուռնաճագ տըր. իշթէ պու տուր պիզիմ քէշֆիմիզ, վէ զանն իթմէյիզ քի եանընմըզ օլաղմ։

Ռէպէլը Իսպանան.

Ռէպէլը Իսպանան հագգընտա, կէրէք Էվանթ Հէրալտտա վէ կէրէք սայրը պաղը զաղէթալէրտէ, պաղը թէէսսիւֆ իտէճէք խապէրլէր օգու-ռուզ. պուռնարընն թամ տահիհլիյինէ քէֆալէթ իտէմէյիզ, լաքին հիչ պիր շէյ եօգտուր տասի տէյէմէյիզ շիմտի-քի հալտէ մէ'սուլյէթինի իւզէրիմի-զէ ալմայարագ, զաղէթալէրտէ եա-ղըլանարը տէրճ իտիպ, իլէրիւտէ տահա տահիհ խապէրլէր վարիա օ-տուռզու հալտէ անը տասի պէյան ի-սէրիզ։

Պէյրութ. 20 Մարթ.

«Ալ ադատ Իուսուֆ Փէրամինին ա-զիմէթինտէն սօղրա Մարօնիյէր բա-հաթ տուրմագտա իսէլէր տէ, քէմա-լը թէէսսիֆլէ պէյան իտէրիմ քի շիմ-տի տէ Տիւրզիւլէր պէյնինտէ պիր ֆէսատ գայնամագտա տըր։ Սայտա թէրաֆընատան կէչէն կիւն վարիա օ-լան խապէրլէրէ նազարէն Տիւրզիւլէր վէ խուսուսի իլէ Հասպէյա վէ Իգլի-մի Պէյան Տիւրզիւլէրի կէրէք Պէյրութ-տա վէ կէրէք մահալը սայրբէտտէ քիւշ-լեթլու գուրշուն սաչմա սաթրն ալ-մըշլար տըր, վէ պու տա կիզլիճէ վէ շիւպհէ տավէթ իտէճէք պիր թարզ իլէ. սընեաշըլան պու գատար սաչմա-ալըշ ավ իչիւն օլմայըպ, իրա պուռնա-ըր էրիթիպ գուրշուն տէքմէք, վէ պաշդա պիր խըզմէթտէ գուլլանմագ իչիւն տիր։ Կիւմրիւք մէմուրլարը տա-խի կիւմրիւքտէն գաչըրմա խայը պա-ռութ էլէ կէչիրմիշլէր վէ թապիաթը իլէ պուռնու միրիսէ զապթ իթմիշլէր տիր։ Պու մէկթիպիւ եաղան տէր քի, Պէյրութատան Սայտայա օ գատար գուրշուն սաչմա կէլմիշ տիր.քի ինա-նըլըր շէյ տէյիլ տիր, վէ պու պապտէ մէմուրլարը տըրդաթսըղ ըղընը տա-խի թայիպ իսէր։ Կէրէք պու հալ, վէ կէրէք 1860 մուգաթէլէսինէ տա-խիլ օլան Տիւրզիւլէրին պու թէրաֆ-լարա կէլիպ զիատէճէ կէօրիւնմէլէրի, Խրիսթիյան ահալիլէրինէ պէօյիւք էն-տիշէ վէրմէքտէ տիր։

«Մարթ 18 թարիխի իլէ Շամատան կէլէն պաշդա պիր մէկթիպտէ տասի շու վէճհ իլէ եաղընը տըր։ Պէլտէ-միզտէ օլան Իսլամ մահալլէլէրինին տի-վարարընատա պիր թագըմ պատա եաֆ-թալար կէօրիւլտիւ, պու եաֆթա-լարատա եաղընը իսի քի Կիրիտտէ Ռու-նանիլէր Իսլամ իտամ իթմէքտէ տիր-լեր մալէրինի եաղմա իթմէքտէ, վէ տին իւ տէվլէթ տիւշմէնլէրի ճէզա-սըզ գալըպ, կիթտիքճէ ճէսարէթ քէսպ իթմէքտէ տիրլէր։ Պու մագու-լէ թահրիքեաթ իլէ հէրը թաասսիւ-պիւն նէֆտանիսէթլէրի ալէվլէնտի-ըմիշ օլուպ, զնրինտէ տասի վէթա-ըիմիշ օլուպ, զնրինտէ տասի վէթա-նընը սէվէր պիր Օսմանը տէյի իմզա-վար ըմըշ. Իսլամլար պու եաֆթալար իլէ աշքրը հիտտէթ քէսպ իթմիշլեր տիր։

(Պիզէ գալսա, Կիրիա Իսլամլարը իչիւն հէր եէրտէ Իսլամ ահալիսին-տէն իանէ թօվրանմագտա օլտուզուն-տան, իհթիմալ տրր խալգըն մէրհա-մէթ վէ սէխավէթինի թահրիք իթմէք իւզրէ, Կիրիատէ Իսլամլարըն չէքսի-յի միհնէթ իւ մեշգագաթ պիր աղ-մուպալա իլէ պու մագուլէ եաֆ-թալարա եաղընմըշ տըր, վէ պիզ պու-նու զիատե քիթտապէթճէ պիր միսլ-թէտիլնյէ համ իսէ պիլիրիզ նէթէքիմ պիր սուի նիյէթէ։) Հէր նէ հալ ի-սէ, Ինկիլիզ գօնսօլոսու Աբսթրը Թ-ճրբս, վալիի պէյտէնին տրգաթճընը պու մատտէ իւզէրինէ տավէթ իտիպ վալի տասի պիր թագըմ գաչամագ եօլընը կէօսթէրտիքտէն սօղրա, իլք էվվէլ օ մագուլէ եաֆթալարը կէօր-միւշ օլտուզունու ինքեար իտիպ, նիհայէթ սօնունտա բէսմէն մալիմա-թըմ եօգ տուր տէյէրէք, հիւքիւմէթ թէրաֆընատան տասի պաշդա իլանլար նէչրինի վատ իթմիշ իսէ տէ, իքի կիւն տիւր պունա տայը պիր շէյ տէ կէօրիւլմէմիշ տիր։ Պու ֆէսատ ալէ-վի եալընըզ Շամատա կէօրիւլմէյիպ ա-խէր մահալլէրէ տասի սիրաէթ իթ-միշ տիր, վէ Շամ Մէտրապօլիտի, Գա-թանա թէրաֆլարընատան տասի Խրիս-թիանլարընն խէվֆ իւ ֆիւթիւրինի միսպէյէին պիր թագըմ թահրիրաթ ամրշ տըր։

«Մէկթիպիւ եաղան պաշդա պիր շէյ տահա պէյան իսէր. Ինէղէ Պէ-տէվլէրինին, էքինլէր մէյատանատան գալըմատըգճա Շամ էյալէթինէ տու-խուլլերի խայը վագրթատան պէրու մէմնու իսի. պու ադբլա մագբուն եասաղը շիմտիքի վալի գալընրրտը. վէ Մէհէմմէտ Իշլոգէ վէ ավէնէլէրի կէյլանա կէլսի. վէ Գէզալ վէ գապի-լէլէրի Շամն կիւն տօղուսու թէրա-ֆընա եաերմայա պաշլատըլար, վէ պու տա հէմճիվարլարը օլան Խրիս-թիանլարա մուճիպի քէմալը ֆիւթիւր վէ տէհշէթ օլտու։»

Իէվանթ Հէրալտ տէր.քի. պու իքի մէկթիպիւ եաղանլար տասի էմ-նիյէթէ շայէան քիմսէլէր տիր։ Պիզ-լեր Իէվանթ գատար էմնիյէթ իթ-մէյիզ, լաքին հիչ պիր շէյ տէ եօգ տէյէմէյիպ, սահիհ խապէրլէրէ գա-տար, մուհայէր օլարագ տէրճ իտէ-բիզ։

Ալիճնճը գոյրէյի պէլէրէյէ

Պու տայրէ իչիւն էէնիսէէն մէճլիս ագալարը ինթիխապ օլուռնատուզու մա-լիմ տիւր. լաքին պու ինթիխապա պաղը մէրթէպէ ֆէսատ գարըշմըշ օլ-տուզունատան, ամթիսզիքը էվվագը ըէսմիյէյի զաղէթալէրտէ օգուրբուզ։

Ալիճնճը գոյրէ գաթիլէնիպէ օլան ֆրանրէիպլէրին, ինրիխապ գայիմէլէրինի Լոս-գոպ իպէրէ× ֆուճիպինճէ ինրիխապ օլուռնան ագալարը էսասիպինի պէյան էինմէ× ի-ղէ Ռեզ-ֆել օլուռնան գօմիսիօնուն մաղալիսը գրր, ×ի 1867 մարթըն իպինճի կիւնի- վագի օլ-մուշ գոր։

Հաղբը մէճլիս օլան ասհապը գօ-միսիօն.

Ռէիս. Մէհէմմէտ էֆէնտի, խա-բիճիյէ քեաթիպի.

Ագալար

Գայիդ էֆէնտի.
Ղէճմի էֆէնտի.
Իպրահիմ պէյ. (Թահսինզատէ)
Ղ. Գամօնտօ.
Կ. Ղրբէէն.
Ի. տը Գիրիքօ
Պէտան պէյ.
Ր. Ֆարրա.

Ռէսմիպի գօմիսիօն

Տիմիթրաքի էֆէնտի.
Ալէգօ էֆէնտի Սանաս.

Ալաթուրդա սաաթ ալթըտա մէշ-վէրէթէ պաշլանըմըշ տըր։ Գօմիսիօ-

օն, էվվէլՀէ այրըպ պիր Թէրաֆա գօյմուշ օլսուղսա օն իքի գըԹա գայիմէնին ԹէՀէսսիւսիւնէ մուպաշը. ըէԹ իտէր. պու գայիմէլէրին քիմլէրին Թէրաֆընտան կէլտիյի, զարֆլարը իւղէրինտէ եաղըը իտի, լաքին տէրսէնէրինտէ օլան ինԹիխապ էսամիլէրի գայիմէսի իմզասըզ իտի։ Պու գայիմէլէր, զարֆլարը իւղէրինտէ քիմլէրին իսմի վար իսէ անլէրէ կէօնտէրիլտի, ըիՃա օլունարագ քի. էյեր սահիհէն քէնարլէրի Թէրաֆընտան կէօնտէրիլմիշ իսէ, իմզա իԹանէրը վէ էօյլէ իտամէ էյլէսինլէր, պունլարտան եաղընըզ իւչ գըԹասը կէրի կէլտի. վէ պիրի միւսիւ Սալզանի Թէրաֆընտան իմզայը օլարագ քի շու վէՀՀ իլէ շէրՀ վէրմիշտի. պէն սանա պէօյլէ գայիմէ կէօնտէրմէտիմ տայրէյէ, իմի ըիՃա իտէրիմ քի պունու գալզ մագամընտա ԹուԹասընըզ։

Սահաթ եէտիտէ, Թատատա մատէսի օլսուս պիԹտի, վէ միւսիւ Օգգ. Ֆարրա, գօմիսսիոն Թէրաֆընտան քէլամէ ազաղ իտիւպ, ըէիս հաղրէԹլէրինէ տէտի։

Սանտըգտա ՃէՀան եիւզ էլլի պէշ սատէտ ինԹիխապ գայիմէսի պուլունմուշ տուր, լաքին պու վէՀՀ իլէ էքսէրսէԹին ինԹիխապ իԹմիշ օլսուղս ազարարը էսամիսինի պէյանտէն էվվէլ գօմիսսիոն շունու ատսի պէյան իԹմէյի ֆարզ սատա իտէր. քի, գօմիսսիոն ՃիւմլէԹէն վէ էյիտէն իսկեաԹ օլմուշ տուր քի, ալԹընՃը տայրէ մէմուրլէրի քէնտի քէյֆլէրինէ կէօրէ վէ իսԹէսիքլէրի ատատմարը եաղարագ պիր Թագըմ ինԹիխապ գայիմէլէրի Թանզիմ իԹմիշլէր տիր. պիր չօգ պէօյլէ գայիմէլէր, կերէք ԹիւրքՃէտէ վէ կէրէք ՖրանսըզՃատա, պու մէմուրլարը եաղարը իլէ օլարագ եաղընըզ, վէ պիր նէվի միւնԹէխիպլէրէ կէօնտէրիլմիշ. վէ չիւնքի պու մէմուրլէր հալա մէմուրլէսէԹլէրինտէ տիր, պու գայիմէլէր տատսի շիւպհէսիզ անլէրին Թաղլիպի իլէ իմզալանմըշ վէ կէօնտէրիլմիշ տիր. պիր Թագըմ ՖրանսըզՃա գայիմէլէրին ալԹընատա ԼրմէնիՃէ իմզալարը վար ըարը. պիր Թագըմընտա եալընըզ զարֆլարը իմզալանմըշ օլսա մէՀէմմէտ Ալի Թէֆիկ գալզ օլսուգլարը ԹէպէՀէրեն իԹատի։

ՆիհայէԹ ալԹընՃը տայրէ մէմուրլէրինին պէօյլէ խարդը իւֆալ վէ իՃպար իԹմէք իւղէ իԹԹիխապ վէ իՃրա իԹմիշ օլսուգլարը մուամէլէսէն էֆքեարը ամիէ մուազզէպ օլմուշ օլսուղունատան, գօմիսսիոն տատսի սիքիԹ խոիպ, պունՃա ույղունսուզլուղու Թատատ իԹմիշ օլսա, քէնտիլէրինի գօմիսէր նատպ իտէն միւնԹէխիպլէր Թէրաֆընտան մուհագգաթ Թէքարիրէ շայան օլսՃագլարընատան, ըէիս հաղրէԹլէրինէ ըիՃա իտէրլէր քի, պունա պիր չարէ պուլարագ. քէնտիլէրինի պու մէսուլիյէԹտէն խէլաս իյլէսին։

Պունուն իւղէրինէ ըէիս հաղրէԹլէրի պիր ԹէֆԹիշ պույուրուպ, ՏիմիԹրագի էֆէնտի, Լըվալ էֆէնտի. Կրէկօար Սանաս. Թօմասէ, Օիւհտի պէյ, տը Ճիագօմօ, վէ Աէքօ Սանաս խԹինԹագ օլունուրլար, վէ Թէագիգաթը լաղմէ իլէ խԹինԹագ խիԹամ օլսուգտան սօղրա, շու խիւլասա հասըլ օլուր։

Լըվալ էֆէնտի հէմ ինԹիխապ գայիմէլէրի եաղմըշ հէմ տէ էօԹէյէ պէրիյէ կէօնտէրմիշ տիր. պու զաԹ էմլաք սահիպլէրի իլէ սաէԹա խուսուսէԹ իԹմէյէ պաշլամըշ, վէ միւնԹէխիպլէրի իզլալ իԹմիշ օլսուղունու տատսի իդրար իլէմիշ տիր։

ՏիմիԹրագի էֆէնտի, իքի ինԹիխապ գայիմէսի իմզա իԹտիրմիշ օլսուղունու, վէ միւնԹէխիպլէրի իզլալ իԹմիշ օլսուղունու իքրար իԹմիշ տիր։

Մ. Կրէկօար Սանաս քէնտիսինին տատսի միւնԹէխիպ կիւրուհինտէն օլսուղունատան պահա իլէ իԹիզար իԹմիշ տիր, պունուն իլէ պէրապէր պիր Թագըմ ինԹիխապ գայիմէլէրի եաղարագ Թէվզի իԹմիշ օլսուղունու ինքեար իտէմէմիշ տիր։

Միւսիւ Թօմասէ, օն գատար ինԹիխապ գայիմէսի եաղըպ, վէ կիտիպ շունա պունա Թէվզի իԹմիշ օլսուղունու իդրար իԹմիշ տիր. լաքին պու գայիմէլէրին սիւրէԹլէրինի քէնտիսինէ քիմ վէրմիշ, վէ կիտիպ օնա պունա տաղըԹսըն տէյի քիմ էմր իԹմիշ, պունու սէօյլէմէզ, ֆագաթ բէիս էֆէնտիյէ խիԹապէն շէյլէ տէմիշ տիր. շունու մահզա սիզլէրէ Թահգիգ իտէրիմ քի, պիր գաչ կիւնտէն պէրու պիւԹիւն ալԹընՃը տայրէ գօնաղը ալէվլէնմիշ կիպի իտի հէր մէմուր ինԹիխապ զայլէսինէ տիւշմիւշ իւսիւ, վէ ՃիւմլէՃիզին մուխաԹարատա օլսուղումուզ օ գատար ԹանԹանա պուլսու քի, օ պիր մէմուրլար նէ եաբտը իսէ պէն տէ օնու եաբտըմ։ Միւսիւ Աէքօ Սանաս, հիչ պիր ինԹիխապ գայիմէսի եազմամըշ օլսուղունու նամուսու իւղէրինէ Թատատգ իտէր, վագտա արգատաշլարընդն եաղըլարընը տատսի Թանը օլսուղունու իդրար իտէր, ֆագաթ իսիմլէրինի վէրմէզ։

Ըէիս էֆէնտի. Աէքօ Սանատա էմր էտէր քի, արգատաշլարընդն եաղըլարընը իպրաղ իԹսին. վէ օ տատսի ԹիւրքՃէ եաղընը պիր գայիմ իպրաղ իտէր։

Օիւհտի պէյ, օ գայիմէնին քէնտի եաղընը օլսուղունու իդրար իտէր, վէ տահա պաշգալարընը տա եաղմըշ օլսուղունու Թատատգ իտէր։

Գօմիսէր տէ Ճիագօմօ, ՏիմիԹրաքի վէ Լըվալ էֆէնտիլէրին էմրի իլէ շունուն պունուն խանէսինէ ալԹը գըԹա գայիմ կէօԹիւրտիյինիւ իդրար իտէր։

Պունուն իւղէրինէ ըէիս հաղրէԹլէրի էմր իտէր քի, ալԹընՃը տայրէ մէմուրլէրի մարիֆէԹի իլէ նէ գատար պէօյլէ գայիմէ եաղընըզ իսէ ՃիւմլէՃի պաԹալ օլսուն, վէ գուրալար եէնիտէն Թատատա օլունուպ, եալընըզ օ գայիմէլէրէ իԹիպար օլունսուն քի, մարԹ 2 ԹալիմաԹը մուՃիպինՃէ վէ հէր՝քէսին հիւսնիւ ըըզասը վէ էլի իլէ եաղընընը օլալէր։

Պունուն իւղէրինէ մարԹ եիրմիսինտէ, եէնիտէն մէշլէրէԹէ Թօփլանմագ իւղրէ, գօմիսսիոն տաղընընը տընը։

ԱլԹընՃը տայրէ. 4/12 մարԹ 1867

Իմզալէր Ի. Գէրէգօ. Ր. Ֆարրա
Կ. Գրէբէն Ն. ԳամՃօ
Պէրան պէյ. Ֆայիգ ՆէՃիպ
Իլէրիւ-պէ պէվմի.

Կաղէր տը Լըվանա Նիսան 3 Թարիխի իլէ շու Թէլէղրաֆը օգուրուզ։

«Լրագընատա բօլԹիգաՃա մախսուսԹիկէԹլէր զուհուրինէն գօրգուլուսյօր. ԻԹալիան վիւքէլսաը տիւշէՃէք, վէ ԲաԹացցի եինէ հիւքիւմէԹ կէլէՃէք տիր տէնիր։»

Վագտա ԻԹալիա պէօյիւք պիր պիհուզուրլուգտա տը, պուրատը ինքեար օլունամազ, ահալիյէ սօն տէրէՃէ աղը պատան վէրկիէրիլէ տատսի իաղնէնէնին վարիտաԹ վէ մասրաֆընա մուվազէնէ պուլուրմագ միւմքին կէօրիւնմէզ. Կարիպալտի վէ շէրիքլէրի լաէնգաԹի Թօմայա գարշը ֆէսատ գալարըմագտա տը. վէ զանն իտէրսին քի, ԻԹալիա ԻԹալիատան տըշարը քէնտիսինէ պիր ճայկեահը իսԹինատ արամագտա տը. պիղՃէ եաղընը պիր բօլԹիգա. վէ եաղընը ԻԹալիայա։

— Միտիլի ճանիպինտէն մարԹ 18 Թարիխի իլէ Թէրաֆըմըզա շու վէՀՀ իլէ եաղընը տը։

Իլան պու կիւնէ գատար խէվֆու ֆիԹուր իչինտէյիզ, վէ ՃիւմլէՃիզ եէրլէրիմիզէն եատ օլմուշուզտուր, Թէրսանէ Թապիր օլունան մէյտանտա պարագլար եաբըլըպ շիմտիլիք մուվազաԹէն պուրալարտա պարընմագտայըզ, զիրա էպնիյէլէրտէն հիչ պիր սաղ մահալ գալմայըպ խարապ օլմուշ տուր, վէ ինսան զայաԹը շիմտիյէ գատար պինտէն զիյատէ տիր։

— ՊիլէՃիկ ՃանիպինտէՆ մարԹ 18 Թարիխի իլէ վէ էէտի իմզա իլէ Թէրաֆըմըզա շու վէՀՀ իլէ եաղընը տը։

Պէշ ալԹը սէնէտէն պէրու, պէօՃէք մահսուլանա իլէԹ Թէպէլլուշ օլուպ, մահսուլու մէզքիւրիւն պաղը օլուպ վէ պաղը օլմասընը ՃիհէԹլէ, պու սէպէպ մէսնին մահսուլ սահիպլէրի, պէօՃէք Թօհումանա ադէ վէրիպ ալմագտան ֆարիզ կէլիպ, սէնէյի սապըգլար միսիլլու, Թօհումու օլան քիմսէլէր, մահսուլ սահիպլէրինէ, պէշտէ պիր եախօտ տէօրԹտէ պիրէ տաղընընընը. պու սէնէ իսէ Թօհումու մէզքիւրտէն պու Թէրաֆլէրէ ազ պիր շէյ կէլտիյինտէն, իմտի մահսուլ սահիպլէրի մէՃպուր օլտու, իւչտէ պիրէ ալմայա. Թօհում սահիպի եալընընը Թօհումունու վէրիպ, տիկէր հէր մէսարիֆի եանի եաբրաղը վէ պագմասը բէնչպէրին իւղէրինէ օլարագ. եիւզ էլլի տիրհէմ պէօՃէք Թօհումու վէրիրսէ էլլի տիրհէմինին հասընընը Թօհում սահիպինէ վէրիլմէք եանի իւչտէ պիրի Թօհում սահիպինէ տէմէք տիր։

ԹիւՃՃարլարը պաղլէրի ԱիԹանէտէն, ՊահՃէՃիքտէն վէ Պրուսատան կէլիպ, պալատէ զիքը օլունան մուգավէլէ մուՃիպինՃէ պիր ազ պէօՃէք Թօհումու մահսուլ սահիպլէրինէ տաղընընը, ՊիլէՃիկ, ԴարաՃա չէհիր, Կէօլբաղարը, Աէօյիւտ վէ Էֆքէ գաղալարընատա եիւզ օգգատան եիւզ էլլի օգգայա գատար տատսա պէօՃէկ Թօհումունա լուզումընը կէօրիւնմէյինտէն, իլան իտէրիզ. քի Թօհումու օլան զէվաԹ, պալատէ մէզքիւր մուգավէլէ մուՃիպինՃէ, տաղընընընը արզուսի օլուր իսէ, մէզքիւր գաղալէրին միւԹէպէրլէրի քէֆալէԹի իլէ տաղընատա պիլիր օլտուգլարընը խասսէԹէն իլան իտէրիզ։

— Կէչէնլէրտէ Բրինչիպ Թօմասը նամ ԻԹալիան վաքօրունուն զուհուր իտէն տավասը պու տէֆա Լօրտ Լայընսը հաքէմլիյի իլէ խիԹամ բէզիր օլուպ, պու վաքօրուն գօմբանիասընա 79,000 ֆրանգ վէրիլմէսի հիւքմ օլունմուշ տուր։

— Լյունան գրալը Լօրկի հաղրէԹլէրի պու կիւնէրտէ տօղրու ԻէԹրօպուրկա կիտիպ, կրանտիւք ԳօնսԹանԹէնին քէրիմէսի Օլգա իլէ նըշանլանտը քտան սօղրա, Տանիմարգայա բէտերի նէզտինէ վէ մայիսին սօնլարընտա Լյունանա ավտէԹ իտէՃէքմիշ։ ԱմուՃասը բրէնս Ժան, Լյունանտա քէնտիսինէ վէքեալէԹ իԹմէք իւզրէ, ԱմԹինայա կէլմէքտէ իմիշ։

— Ֆրանսա իմբէրաթորունուն պիրինՃի օղլու վէ վէլիի ահալ, պու կիւնլէրտէ աղըրՃա խասթա օլուպ եարա բէրէ տէօքմիւշ օլսուղունատան, հէր նէ գատար հէքիմ վէ Ճերահ մարիֆէԹի իլէ մուխաթարատան գուրԹուլմուշ իսէ տէ մատէն համամլարընա կէօնտէրիլմէսի իՃապ իԹմիշ տիր։

—Լրիքեանը հարպիյէ գայմագամլարընատան օլուպ, ումումի մէքԹէԹիպի ապէրիյէ տայրէի իտատիյէ տէրս նազրը պուլունան իզզէԹլու Իսմայիլ Ֆագը պէյին, լիսանը Ֆրանսէվիտէ, Օլենոֆ Թէսմիյէ օլունան քիԹապը ֆէվայիտ նիսապը ԹիւրքՃէյէ նագլ վէ ԹէրՃիւմէյէ հիմմէԹլէրի։

—Ռէզալիք էրիքեանը հարպ գայիմմագամլերինտէն իգզէԹլու ԱՀմէտ Մուխթար պէյին էլ պէյիրէ նամը իլէ, Թիւրքի վէ ալֆրանկա սատաԹլարը հէր ան իմԹիզաՃը, վէ իրԹիֆաը շէմս հագգընատա Լրմէնի հուրուֆաԹը իլէ օլան պիր նէվի սէնատԹլու տայրէ վէ բիսալէյէ օլան հիմմէԹլէրի. պու տէֆա տատսի վարագամըզն միւսատէսի օլմատըզնատան, կէլէՃէք հաֆԹայա գալզպ, զարուրի իւլիսագու պու Թէմիրտէն տօլայը խասսէԹէն իԹիզար օլունուր։

Լրոգենպուրկ մապպէսի։

Պու Լրոգենպուրկ տուգալըզը մատատէսի սու կիւնքի կիւն, Լրբրաատա վէ խուսուսի իլէ Ֆրանսա վէ Բրուսիա պէյնինտէ պէօյիւք պիր մէսէլէ տիր. լաքին պունուն նէ օլսուղուն տղնատագ իչիւն օգուսյանարարմըզա պաղը մէրԹէպէ ԹաֆսիլաԹ վէրմէյէ միւհթաՃըզ։

Պու Լրոգենպուրկ տուգալըզը, պէշ ալԹը եիւզ պին նուֆուսու պիր մէմալիք օլսուպ, Ֆրանսայա. ՊէլՃիգայա, վէ Աէմանիայա եանի շիմտիքի Բրուսիայա պիԹիշիք պիր արազի տիր։ 1815 տէ վէ 1833 տէ պու տուգալըգ Թագսիմ օլունուպ, պիրազը ՊէլՃիգայա վէրիլմիշ, պիրազը Աէմանիայա. վէ ասըլ պէօյիւք բայը տատսի Ֆիլէմէնկ գրալընընն զաԹընատա գալմըշ տըը, եանի տէյիլքի Ֆիլէմէնկ տէվլէԹինին միւլքիւ տիւր. իլլա Ֆիլէմէնկ գրալընընն, պունուն իլէ պէրապէր պիւԹիւն պու Լրոգենպուրկ տուգալըզը Աէլման մէմալիքի սայրըպ, Աէլման իԹԹիհատը տատսիլինտէ տիր. վէ Ֆիլէմէնկէ տէ պիԹիշիք տէյիլ տիր։

Պիր գաչ այատան պէրու պիր լագրրը ջրգտը քի, Ֆիլէմէնկ գրալը Լրոգենպուրկ տուգալըզընատան քէնտինէ գալան հիսսէյի Ֆրանսայա տաԹՃագ տըը եախօտ Ֆրանսայա Թէրը խէՃէք տիր։ Պու գըԹա քիւչիւք պիր արազի օլսուպ, անՃագ իքի եիւզ պին նուֆուսու օլսուղունատան, պունուն Ֆրանսայա Թէրբինտէ պիր պէիս եօգ իսէ տէ պաշգա պիր խուսուս պու մատատէյէ պիր պէօյիւք էհէմմիյէԹ վէրմիշ տիր, շու քի Լրոգենպուրկ պէլտէսի պու գըԹատա օլսուպ, պու պէլտէնին գալէսի տատսի Լրբրատանընն էն մէշհուր, էն պէօյիւք վէ էն մէԹին գալէլէրինին պիրի տիր, պու գալէ պու կիւնքի կիւն Բրուսիա տաքէրինին էլինտէ տիր, վէ Աէմանիանընն տատսիլինտէ օլսուղունատան, պունուն Ֆրանսայա կէչմէսինէ, պու կիւնքի կիւն Աէմանիանընն տատսի օլան Բրուսիա տէվլէԹի էլտէԹտէ գայրը վէ բաղը օլամայաՃագտը։

Պու սէպէպտէն նաշը, տօգատան քէրէ պու մէսէլէնին զնքրի կէչտի վէ տօգատան քէրէ տէ, Շարգ մէսէլէսի միսիլլիւ ինքեար օլունատու. մուախարէն աչրգ վէ միւսէբրատ Թէլէղրաֆլարատա կէլտի քի, Լրոգենպուրկ Ֆրանսայա Թէսլիմ օլաու պիԹտի տէյի, վէ եինէ տաղը ջրգմատը. պունուն իլէ պէրապէր պու իշ օլմուշ պիԹմիշ վէ Ֆրանսա տէվլէԹի եիւզ միլիոն ֆրանգա պու տուգալըզը Ֆիլէմէնկտէն սաԹըն ալտը, վէ ֆագաթ ահալինին բէյինէ տէ միւբաՃատաթ օլունաՃագ տէյի բէք չօգ ըսրար իտէնլէրտէ վար։

Հէր նէ հալ իսէ շիւպհէսիզ տիր քի պու գատար շամաԹա կիւրիւլԹիւ պօշունա տէյիլ տիր, վէ Լրոգենպուրկ իւղէրինէ էլպէԹտէքի պիր շէյ տէօնիւպ տօլաշը յօր։

Պու կիւնլէրտէ Բրուսիա իլէ Ֆրանսա պէյնինտէ բօլԹիգաՃա պիր կէրկիլիք օլսուղուս տատսի քիմտէյէ նամալիս տէյիլ տիր, վէ պունուն սէպէպի տատսի էլպէԹտէ շու Լրոգենպուրկ մատատէսի օլմագ կէրէք տիր։ Շիմտիլիք պու գատար ԹաֆսիլաԹա գանատաԹ խոիպ, էյեր պու մատատէ իլէրիւտէ պէօյիւք վէ Ֆրանսա իլէ Բրուսիա պէյնինտէ ՃէնկէՃ գատար գարար վէրէՃէք ատրէՃլէրէ կէլիր իսէ, պուրատարընը շիմտիտէն պիլմէք ֆարզ օլուր։ Պու խուսուսատա տրգգաԹա շայեան պիր հավատես տատհա վար. կէօրիւնիւր քի Բրուսիա գըրալը վէ Պիզմարգ, Աէմանիայը զապԹա գայրըշմազատան, Ֆրանսա իմբէրաթորու իլէ սէօյլէշիպ, պիր բայտատ օնա չրգարմըշտար տը։ Իմբէրաթոր եա Բրուսիանընն պու տէրէՃէ սիւրաԹլա մուվաֆֆագիյէԹինի ագլ քէսմէյիպ, եա տա պաշգա պիր ֆիքիրլէ, օ վագըԹ Ֆրանսայա չրգարընընընն բա-

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԿԱՆՈՒ

ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

Լոնդոնի Հայոց Ազգային Ժողովոյ հրատարակութիւն

1866

Գրեցինք մեր անցեալ թուոյն մէջ, թէ Լոնդոնի Հայոց Ազգային Ժողովը ինչպէս ուզեցաւ Հայոց Ազգային Սահմանադրութիւնը հաստատել։ Ասոնց մասին ինչ որ գրեցինք, ամենայն ճշմարտութիւն է։ Ինչպէս ասացինք, Ազգային Ժողովը ուզեցաւ